

Європейські тенденції розвитку освіти та їхній вплив на професійну підготовку в Україні

Ключові слова: напрями розвитку освіти, професійна підготовка, освітня програма

Słowa kluczowe: kierunki rozwoju edukacji, kształcenie zawodowe, program edukacyjny

Key words: directions of education development, professional training, educational program

Професійна освіта в європейських документах на тривалу перспективу

У документах¹ профільних комісій Європейського Союзу професійній підготовці та навчанню надається вагоме значення. Зокрема, в Декларації Європейської комісії і міністрів освіти європейських країн щодо розвитку співробітництва у сфері професійної освіти і навчання в Європі (Копенгаген, 2002) зазначено такі стратегічні цілі: підвищення якості й ефективності професійної освіти і навчання в ЄС; забезпечення доступності професійних навчальних закладів для всіх громадян; відкритість навчальних закладів для зовнішнього світу.

Від часу ухвалення Декларації та прийнятої на її основі робочої програми, спрямованої на створення в Європі системи професійної освіти і навчання, минуло вже понад десять років. Європейська спільнота має позитивні зрушення практичного виконання таких завдань, як формування єдиного європейського простору у сфері професійної освіти та навчання; розв'язання проблеми визнання компетентностей і кваліфікацій; створення для європейських країн єдиної системи кредитних одиниць; розроблення кваліфікацій і компетенцій на секторному та галузевому рівнях тощо.

---

¹ The Lisbon European Council – an Agenda of Economic and Social Renewal for Europe. Contribution of the European Commission to the Special European Council in Lisbon, 23-24th. – March 2000. – Brussels, 28 February 2000. – 73 p.

Хоча Україна лише готується до входження у ЄС, та у розрізі стратегічних пріоритетів в освіті та професійній підготовці бере до уваги рекомендації таких міжнародних організацій, як ЮНЕСКО, Організації міжнародного співробітництва, Міжнародної організації праці тощо. Ключові документи цих організацій мають значний вплив на формування освітньої політики в Україні, розроблення нормативно-правових документів. Зокрема, введення в дію нової редакції Закону України «Про вищу освіту»² сприяло таким докорінним перетворенням у діяльності вищих закладів освіти: прозорість і підзвітність діяльності вищих навчальних закладів; політика академічної доброчесності; рівні права для приватних і державних інституцій; можливість для університетів обирати власну стратегію розвитку та будувати, відповідно до неї, систему забезпечення якості освіти; право формулювання курикулум власних програм на основі компетентнісного підходу; право для студентів вільно обирати 25% від загальної кількості кредитів ECTS навчальної програми; збільшення повноваження студентського самоврядування тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Різним аспектам розвитку європейського простору освіти у дослідженнях сучасних науковців надається вагоме значення. Зокрема, методологічним засадам професійної освіти присвячені дослідження В. Андрущенко, В. Кременя, В. Лугового, Н. Ничкало та ін.; інтеграції української освіти в європейський освітній простір – праці Л. Гриневич, О. Дубасенюк, В. Огнев'юк, Л. Пуховської, Ю. Рашкевича та ін.; професійній підготовці фахівців – дослідження С. Сисоєвої, Т. Десятова, А. Каплуна та ін.

Ставили за мету визначити вплив провідних європейських тенденцій освіти на розвиток професійної підготовки в Україні через призму освітньої програми «Соціальна педагогіка».

Результат дослідження

На початку ХХІ століття для вищої освіти і професійної підготовки актуальними стали такі напрями розвитку: посилення діяльності освітніх установ на міжнародному рівні, визнання знань та інформації основою соціальної інтеграції, а їх взаємодію – основою глобальної конкурентоспроможності, реалізація глобальних соціальних та економічних цілей міжнарод-

² Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.) – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

ними організаціями, урядами і парламентами, діловими колами, громадянським суспільством; налагодження діалогу, партнерських відносин як демократичних інструментів формування справедливого світопорядку, інвестування в розвиток вищої освіти з метою забезпечення ефективності підготовки майбутніх фахівців³.

За даними звіту Всесвітнього економічного форуму про конкурентоспроможність країн 2015–2016 років Україна посіла 79-те місце (зі 140 країн), опустившись на три місця порівняно з 2014–2015 роками⁴.

На такі складові Глобального індексу конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index), як «вища освіта та навчання» й «інновації», безпосередній вплив мають вищі навчальні заклади.

За матеріали звіту національного форуму «Бізнес і університети» (2015) у світових індексах Україна має гарні позиції за такими компонентами: «якість навчання математики та природничо-науковим дисциплінам», «частка витрат на освіту у ВВП країни», «кількість випускників за технічними спеціальностями», «кількість студентів, які здобувають вищу освіту», «відсоток робочої сили з вищою освітою» та «кількість і частка у робочій силі випускників інженерних спеціальностей»⁵.

Водночас за такими компонентами, як «якість освітньої системи», «якість менеджменту освітніх закладів», «наявність спеціалізованих тренінгових послуг», «рівень навчання персоналу компаній», «партнерство між бізнесом та університетами у галузі наукових досліджень та розробок», «якість науково-дослідних інституцій», «якість публікацій науковців», «показник частки витрат на дослідження і розробки у ВВП країни», «кількість науково-дослідних центрів», «кількість наукового персоналу», «кількість високотехнологічних компаній», позиції України набагато нижчі.

Як бачимо з наведених у таблиці даних, незважаючи на високий показник за складовою «вища освіта та навчання» (34 серед 140 країн), «охоплення населення вищою освітою» (79%), 14-те місце (Україна до 2014 року перебувала у першій десятці), Україна суттєво відстає за показниками «якість

---

³ Т. Халонен, *Справедлива глобалізація: створення можливостей для всіх: доклад Всемирной комиссии по социальным аспектам глобализации* / Тарья Халонен, Бенджамин Уильям Мкапа . – Женева: Бюро МОТ, 2004. – С. X. – С. 10–11.

⁴ The Global Competitiveness Report 2015–2016 (2015) / World Economic Forum // Цитату подано за: Роль університетів в економічному розвитку міст, регіонів, країни / Звіт національного форуму «Бізнес і університети» / Укл. О. Янковська, А. Зінченко. За ред. М. Саприкіної. – Київ, 2015. – С. 16.

⁵ Роль університетів в економічному розвитку міст, регіонів, країни / Звіт національного форуму «Бізнес і університети» / Укл. О. Янковська, А. Зінченко. За ред. М. Саприкіної. – Київ, 2015. – С. 7.

освітньої системи», «якість управління освітніх закладів», «наявність спеціалізованих тренінгових послуг» і «рівень навчання персоналу компаній»⁶.

Складова «Вища освіта та навчання»

Показник	Україна (місце)
Вища освіта та навчання (у цілому)	34 (протягом останніх 5 років Україна перемістилась із 46-го на 34-те місце)
Охоплення населення вищою освітою	14 (Україна до 2014 року перебувала у першій десятці)
Якість освітньої системи	72
Якість управління освітніми закладами	87
Наявність спеціалізованих тренінгових послуг	78
Рівень навчання персоналу (скільки компанії інвестують у тренінги та розвиток співробітників)	74

Одним із результатів реформування освіти України на зламі століть, які мають позитивний вплив на формування якості освіти, є перехід від уніфікованого державного навчання на різних рівнях здобуття освіти до його різноманітних форм. Стало можливим відкривати вищі навчальні заклади приватної форми власності, які ринку освітніх послуг запропонували інноваційні навчальні освітні та освітньо-професійні програми.

Поступово академічні інституції стали більш відкритими до споживача освітніх послуг, до співпраці з міжнародною спільнотою. У їхній діяльності дедалі чіткіше простежується реалізація таких освітніх тенденцій: інтернаціоналізація, забезпечення якості освіти, підвищення фахового рівня науково-педагогічних кадрів, упровадження принципів неперервного навчання, проведення дослідження на замовлення громади, творення практик соціально відповідального бізнесу. Без сумніву, розробляючи профіль освітньо-професійної програми підготовки бакалавра чи магістра, взяття до уваги тенденцій розвитку освіти має вагоме значення.

Розглянемо детальніше реалізацію окремих тенденцій на прикладі програми «Соціальна педагогіка»⁷ Українського католицького університету⁸, викладачем і керівником якої є авторка статті.

⁶ Ibidem, С. 17.

⁷ Програма з соціальної педагогіки Українського католицького університету: <http://pedagogy.ucu.edu.ua/>

⁸ Український католицький університет: <https://ucu.edu.ua/>

У побудові освітньої програми «Соціальна педагогіка» спеціальності «Соціальна робота» акцент зроблено на міждисциплінарності підготовки з урахуванням стану розвитку сучасних моделей соціальної роботи в Україні та за кордоном, в основі якої – системні гуманітарні, психолого-педагогічні, соціально-економічні знання, що орієнтує на інноваційні спеціалізації, відповідно до яких для випускника можлива подальша професійна і наукова кар'єра.

Інтернаціоналізація програми.

У загальному розумінні інтернаціоналізація вищої освіти, що зумовлена процесами глобалізації, має на меті розширити спектр міжнародних наукових досліджень, академічну мобільність студентів та викладачів, залучити до навчання кращих студентів. Перші кроки у цьому вимірі здійснили шляхом створення актуальних соціально-педагогічних курсів у співпраці з викладачами інших країн. Зокрема, курс з методики роботи у літніх таборах із колегами з Польщі та Італії, курс із драматичного виховання з колегами з Чехії, курси з викладання у вищій школі із професорами з Канади і США. За програмами студентської академічної мобільності студенти мали можливість бути на семестровому навчання в університетах Німеччини та Канади. Український католицький університет, відповідно, приймав на навчання студентів з Канади. Значна частка інтернаціоналізації здійснюється шляхом дистанційної комунікації. Зокрема, співпрацюючи з колегами з Канади у галузі соціальної роботи, неодноразово організовували дискусії, публічні лекції для студентів та зацікавлених осіб. Результат такої співпраці вбачаємо у якісній підготовці конкурентоспроможних фахівців, які володітимуть інструментами й технологіями соціальної роботи, не обмежуючись досвідом підготовки такого фахівця в Україні, зможуть працювати в міжнародних проектах, засвідчувати результати діяльності в міжнародних наукових публікаціях.

Забезпечення якості освіти.

Сучасний навчальний заклад приватної форми власності працює в ринкових умовах, у конкретних соціальних реаліях, тож забезпечення якості освіти є його пріоритетним завданням. Ключовими засадами формування якісного освітнього простору навчального закладу визначаємо компетентність кадрів; розвиток науки; якість навчання; використання інтерактивних форм навчання; використання інформаційних технологій у навчальному процесі; мобільність викладачів і студентів; зв'язок навчання із практикою через проведення частини занять поза аудиторіями; реалізацію міжнародних зв'язків; громадську активність викладачів і студентів навчального закладу на локальному та державному рівнях.

Дбаючи про якість навчання в університеті, відділ оцінювання якості освіти моніторить зовнішні та внутрішні його властивості. До внутрішніх властивостей якості освіти відносимо умови для навчання та діяльності (управління, кадри, матеріально-технічне забезпечення), навчально-виховний процес (якість програм) та його результат. До зовнішніх – освітні потреби споживача освітніх послуг. Внутрішні й зовнішні властивості (якість викладання, якість надання освітніх послуг, оцінка освітньої програми випускниками тощо) вивчаємо засобами внутрішніх моніторингових процедур, проведенням ширших маркетингових досліджень. Результати незалежних оцінок якості освіти освітньої програми дають можливість виявляти потреби часу, максимально враховувати запити й можливості конкретних груп споживачів, бачити серед них «свого» абітурієнта. У змістовому контексті результати моніторингу беремо до уваги, переглядаючи освітні програми із залученням експертів соціальної сфери.

Грунтовно підходимо до формування змісту навчання (змісту освітньої програми), у якому враховано основні підсумки з'їзду ректорів у м. Саламанці (Іспанія)⁹. Адже зміст освітньої програми є одним із ключових показників якості освіти. Підтримка МОН України європейської освітньої політики, а також якісні зміни в освітньому законодавстві України суттєво сприяють академічній автономії вищих навчальних закладів. Це дає змогу науково-педагогічним працівникам творити авторські освітні та освітньо-професійні програми відповідно до запитів суспільства та економіки країни. Є бажання «...забезпечити таку якість освіти, яка дозволить кожному випускнику не тільки знаходити для себе оптимальну нішу трудової діяльності, а й безболісно змінювати її у разі потреби, самостійно здійснюючи вибір і реалізуючи найвідповіднішу для цього форму безперервної (додаткової) освіти»¹⁰.

Згідно із державними стандартами підготовки фахівця соціальної сфери освітня програма відображає збалансоване поєднання освітньої і професійної, фундаментальної та практичної складових, наявність курсів за вибором програми і вибору університету, немовні професійні курси англійською мовою на 3-4-му курсах бакалаврату. Наявність у програмі курсів за вибором, дисциплін спеціалізації створює можливості буди гнучкими, а саме – пропонувати студентам авторські курси відповідно до наявності сучасних ефективних практик у соціальній сфері, що сприяє побудові індивідуальних

⁹ Message from Salamanca. Shaping the European Higher Education Area – Salamanca, 29-30 March 2001. – [Electronic resource]. – Access mode: http://www.eua.be/eua/jsp/en/upload/Salamanca_declaration_en.1066755820788.pdf

¹⁰ Л.М. Івашко, Вплив освіти та її якості на економіку України – [Електронний ресурс]. Доступ: <http://economic-vistnic.stu.cn.ua/index.pl?task=arcls&id=977>

професійних траєкторій молоді людини. Така побудова змісту освітньої програми відповідає дворівневій моделі, що складається з нормативного рівня (70%, зміст побудований на основі вимог державного стандарту підготовки зі спеціальності «Соціальна робота») та вибіркового (30%, програма наповнена навчальними модулями практичного змісту, що сприяє академічній мобільності, дає можливість розвивати спеціалізації).

Визначаючи мету програми (підготовку фахівців у галузі соціальної роботи із широким доступом до працевлаштування з метою творення здоров'язбережувального соціального простору для поліпшення якості життя особистості, групи, громади, підвищення добробуту й благополуччя людей), вагомим значенням надаємо оцінюванню якості результатів освіти студентів. До процесу оцінювання результатів навчання долучаємо експертів соціальної сфери, які згодом приймають на роботу випускників програми. Оцінка результатів навчання охоплює перевірку сформованих професійних та універсальними компетенцій, зокрема, володіння базовими соціально-педагогічними знаннями (становлення, розвиток, інновації) та ефективними способами їх застосування у професійній діяльності; використання діагностичного, профілактичного, соціально-терапевтичного, прогностичного інструментарію з метою збільшення позитивних впливів та нейтралізації негативних впливів середовища на особистість еволютивного віку; структурування, планування, розподіл видів професійної діяльності й координація роботи з різними соціальними інститутами і представниками споріднених професій.

Потреба в соціальній роботі, в основі якої – допомога окремій людині та соціальним групам, що опинились у важкому становищі, зростає в умовах соціально-економічної та духовної кризи. Беручи до уваги події в Україні від 2014 року та їхні наслідки для соціуму, можна констатувати, що запити на фахову соціальну, соціально-реабілітаційну діяльність будуть лише зростати. З огляду на це зміст програми переглядаємо та не частіше одного разу на два роки вносимо корективи відповідно до запитів суспільства.

Професійний розвиток науково-педагогічних кадрів

До сучасного викладача практика діяльності ставить багато вимог. Серед них – обізнаність із найновішими науковими і педагогічними досягненнями, володіння новою методологією навчання, адаптація до умов інформаційного простору, навички роботи у віртуальному середовищі.

На допомогу у професійному розвитку викладачів у нашому університеті створено сервісний Центр навчальних та інноваційних технологій (ЦеНІТ), фахівці якого упродовж року надають технологічний супровід системи електронного навчання університету, сервісну підтримку користувачів CMS УКУ

(електронного навчального середовища університету); допомагають в апробації та впровадженні у навчальний процес новітніх методик і технологій електронного та змішаного навчання; надають допомогу в підвищенні рівня підготовки викладачів університету у сфері методики створення та викладання електронних курсів, курсів змішаного навчання; створенні масових відкритих онлайн-курсів університету; підвищенні викладацької майстерності, підтримку у формуванні умінь та навичок студентів навчатись самостійно; створенні, підтримці та розвитку системи керування вмістом (наприклад, електронного репозитарію), що спрямований на поширення результатів діяльності вчених УКУ; підвищенні рівня підготовки співробітників та викладачів університету у сфері використання сучасних інструментів і технологій цифрової епохи для підтримки електронного навчання, наукових комунікацій, досліджень; популяризації ідей та ресурсів відкритого доступу¹¹. Отже, засобами тренінгів, майстер-класів, індивідуальних консультацій, надання заохочувальних премій і грантів на розробку е-курсів для викладачів університету забезпечуються умови для постійного підвищення інформаційно-комунікативних компетентностей.

Не менш важливою складовою діяльності ЦеНІТ є організація зустрічей-майстерень викладачів на складні педагогічні теми з можливостями для рефлексій. Зокрема, серед тем такі: як інтегрувати конфліктних студентів до роботи в аудиторії, як розвивати творче й критичне мислення, як сприяти мотивації навчання, як розуміємо сучасну філософію навчання.

Упровадження принципів неперервної освіти

Програму професійного розвитку викладацького складу важко уявити без створення умов для навчання упродовж життя. Запит на програми професійного розвитку існуватиме, оскільки розглядаємо її як ресурс задоволення освітніх потреб людини, її конкуренційності на ринку праці. Відповідно до принципів неперервної освіти побудовані програми неформальної освіти, які пропонує наш університет для зацікавлених слухачів. Зокрема, це програми Інституту психічного здоров'я, Школи біоетики, Школи іконопису, Інституту лідерства та управління та ін. У своїй діяльності ці школи застосовують технології особистісного і професійного розвитку для різних груп дорослих. З року в рік програми зазначених шкіл привертають до себе щораз більше уваги дорослого населення не лише регіонального, але й всеукраїнського рівня.

¹¹ Звіт про роботу Центру навчальних та інноваційних технологій у 2016 р. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://er.ucu.edu.ua/bitstream/handle/1/1007/CEIT>

Поєднання спільних зусиль викладачів, студентів, неприбуткових організацій і бізнесу у розвитку соціальної відповідальності

Якість змісту освітньої програми, програм практичної підготовки, сприяння особистісному та професійному розвитку працівників і студентів університету на засадах етичних цінностей вбачаємо одним із критеріїв соціальної відповідальності. За змістом розвиваємо освітню філантропію, благодійність і волонтерську діяльність: грантова підтримка навчання студентів, проведення тренінгів особистісного зростання, розвитку лідерства студентами та викладачами у загальноосвітніх школах міста, просвітницькі публічні лекції соціально-педагогічного змісту, реалізація еко-проектів, соціальних проектів¹² тощо. Співпрацю освіти (професійної підготовки та навчання), бізнесу, неприбуткового сектора вбачаємо запорукою розвитку якісних освітніх програм, зменшення прірви між академічним контентом та реальними професійними функціями, розвитку соціальної відповідальності студентів уже від початку навчання в університеті, підвищення рівня якості життя суспільства.

Висновки

Отже, дослідження європейських тенденцій розвитку освіти свідчить про зміни в переосмисленні теоретичного підґрунтя професійної освіти, застосування нових підходів у формуванні змісту професійної підготовки, забезпечення якості освіти, розвиток програми професійного удосконалення викладачів, співпрацю з бізнесом та неприбутковими організаціями, зростання соціальної відповідальності. Подальші дослідження варто продовжувати у напрямі методології професійної підготовки, структурних моделей професійної підготовки, опрацювання методик оцінювання якості професійного навчання.

Bibliografia

- Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
- Звіт про роботу Центру навчальних та інноваційних технологій у 2016 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://er.ucu.edu.ua/bitstream/handle/1/1007/CEIT>

---

¹² Проекти програми соціальна педагогіка: <http://pedagogy.ucu.edu.ua/about/proekty/>

- Івашко Л.М. Вплив освіти та її якості на економіку України. [Електронний ресурс].
Доступ: <http://economic-vistnic.stu.cn.ua/index.pl?task=arcls&id=977>
- Програма з соціальної педагогіки Українського католицького університету: <http://pedagogy.ucu.edu.ua/>
- Проекти програми соціально педагогіка: <http://pedagogy.ucu.edu.ua/about/proekty/>
- Роль університетів в економічному розвитку міст, регіонів, країни / Звіт національного форуму «Бізнес і університети» / Укл. О. Янковська, А. Зінченко. За ред. М. Саприкіної. Київ, 2015.
- Український католицький університет: <https://ucu.edu.ua/>
- Халонен Т. Справедливая глобализация: создание возможностей для всех: доклад Всемирной комиссии по социальным аспектам глобализации / Тарья Халонен, Бенджамин Уильям Мкапа. Женева: Бюро МОТ, 2004.
- The Global Competitiveness Report 2015–2016 (2015) / World Economic Forum // Цитату подано за: Роль університетів в економічному розвитку міст, регіонів, країни / Звіт національного форуму «Бізнес і університети» / Укл. О. Янковська, А. Зінченко. За ред. М. Саприкіної. Київ, 2015.
- The Lisbon European Council – an Agenda of Economic and Social Renewal for Europe. Contribution of the European Commission to the Special European Council in Lisbon, 23-24th., March 2000. Brussels, 28 February 2000.
- Message from Salamanca. Shaping the European Higher Education Area – Salamanca, 29-30 March 2001. [Electronic resource]. Access mode: http://www.eua.be/eua/jsp/en/upload/Salamanca_declaration_en.1066755820788.pdf

Анотація

Трансформація соціальної структури початку XXI століття зумовила незворотні зміни у сфері професійної підготовки та навчання. Збільшення кількості людей, які виявляють потребу у навчанні, зростання попиту на освітні програми, що мають практико-орієнтований зміст, швидкий темп розвитку інформаційно-комунікативних технологій, доступність і поширення інформації тощо ставлять перед науковими й економічними елітами питання змістового наповнення програм професійної підготовки і функціонування професійної освіти як системи.

Висвітлено пріоритетні напрями розвитку європейської освіти, введення змін в українське освітнє законодавство, які стимулюють академічні інституції до розроблення авторських програм професійної підготовки та навчання, внесення змін кількісного та якісного характеру в освітній процес. Реалізацію окремих європейських тенденцій освіти розглянуто на прикладі освітньої програми «Соціальна педагогіка» Українського католицького університету. Простежено особливості функціонування сучасної освітньої програми через інтернаціоналізацію, забезпечення якості освіти; підвищення фахового рівня науково-педагогічних кадрів; упровадження принципів неперервного навчання; поєднання спільних зусиль викладачів, студентів, бізнесу і громадських організацій з метою творення системи соціальної відповідальності.

Europejskie trendy w rozwoju edukacji a ich wpływ na kształcenie zawodowe na Ukrainie

Streszczenie

Procesy transformacyjne w sferze społeczno-gospodarczej na początku XXI wieku doprowadziły do nieodwracalnych zmian w dokształcaniu się i doskonaleniu zawodowym. Zwiększenie liczby osób potrzebujących doskonalenia zawodowego, wzrost popytu na praktyczne programy kształcenia, szybkie tempo rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych, dostępność i rozpowszechnianie informacji – zmusiło naukowców i ekonomistów do opracowania programów kształcenia zawodowego i funkcjonowania kształcenia zawodowego jako systemu.

W artykule przedstawiono zagadnienia priorytetowe dotyczące rozwoju edukacji europejskiej, obszar zmian w ukraińskiej polityce edukacyjnej, które motywują instytucje akademickie do przygotowania autorskich innowacyjnych programów kształcenia zawodowego, wprowadzania ilościowych i jakościowych zmian w procesie edukacyjnym.

W artykule podjęto problematykę wdrożenia niektórych europejskich standardów na przykładzie kierunku pedagogika społeczna Ukraińskiego Katolickiego Uniwersytetu. Autorka przedstawia ją przez pryzmat internacjonalizacji (opracowanie nowoczesnych społeczno-pedagogicznych programów we współpracy z ekspertami z innych państw); zapewnienia jakości kształcenia (dla instytucji niepaństwowej, która działa w warunkach rynkowych); doskonalenia kadry naukowo-dydaktycznej w dziedzinie pedagogiki; wprowadzenia zasad edukacji ustawicznej; połączenia wysiłku nauczycieli akademickich, studentów, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych w celu stworzenia odpowiedzialności społecznej.

European Trends in Education and their Impact on Vocational Training in Ukraine

Summary

The transformational socio-economic changes of the early twenty-first century have led to irreversible changes in the field of vocational training and education. The increased number of people seeking for education, increased demand for educational programs with practice oriented content, the rapid pace of development of the information and communication technologies, accessibility and dissemination of information and much more – all raise the question with the scientific and economic elites about the content of professional training programs and the functioning of vocational education as a system.

The article points to the priority directions of the European education development, the introduction of changes in the Ukrainian educational legislation that stimulate academic institutions to develop author programs for vocational training and education, introduction of quantitative and qualitative changes in the educational process. The implementation of certain European trends in education was considered on the example of the educational

program “Social Pedagogy” of the Ukrainian Catholic University. The author of the article considers the peculiarities of the modern educational program functioning through internationalization and quality assurance of education; the rise of the professional level of research and faculty staff; the introduction of the principles of continuing education; the combination of the efforts of teachers, students, business, and NGOs for the sake of creation of a system of social responsibility.